

גוטמן יוסף

173964

בן יוכבד ואברהם

נולד ב- 10.5.1928

שרת בגדוד "אלון" (11)

נפל ב- 15.4.1948

בקרב בני יושע.

זאסאן יוסף

בן יוכבד ואברהם, נולד ביום כ' באייר תרפ"ח (10.5.1928)
בתל-אביב. הוא למד בבית-ספר עממי. בהיותו בן 12 מתה עליו
אמו והוא נאלץ לצאת לעבודה ונעשה מסגר ומכונאי מומחה.

בהיותו בן 14 הצטרף ל"הגנה" ובן 17 לפלמ"ח. משם עבר
לשרת כנוטר במשטרת היישובים העברים באיילת השחר. עם
פרוץ מלחמת-העצמאות הצטרף לכוחות המגן. ביום ו' בניסן
תשי"ח (15.4.1948), נפל יוסף ונקבר באיילת השחר.

ביום כ"ז באלול תשי"ט (21.9.1949) הובא למנוחת-עולמים
בבית-הקברות הצבאי בגחלת יצחק.

חטיבת גולני

החטיבה הניתקת ממרחבה, העומת מאחוריה אבות ואמהות, נשים וילדים ומשקים — אינה מגיחה מאחוריה חלל ריק; היא מגיחה מאחוריה מסגרת צבאית, תגשגשת על כוחות פחות בידיים, מבוגרים יותר, אך כוחות הידועים למה הם נלחמים. כוחות שהתגברם הצבאית אינה מקרית, אלא שחיא פרשת צורה ולובשת צורה.

רק אם תלמד מרק זה כהלכה ותרד לעומקו של הכתוב, הבן תבין כיצד קמו החטיבות צה"ל, וכיצד יכול היה מיקודו העליון לעמוד בשער בכל חסות, בלי לחטוא לעשרה הצבאי של ריכוז הכוחות — וכיצד הצליח לחלום בכל העצמה בקודת הכבוד.

אכן, עידה רב שואבים כולנו למקרא הספר הזה, למראה התסדמותו מאן כשחטיבות מילואים אינן צריכות לשוב ולתנסות בכל הקשיים ההתלבטיות שעמדה בהם חטיבת גולני — פתרה חטיבות אחרות, בראשית המלחמה עד שנתגבשו; עידוד הוא לכולנו לראות, באיזו מידה נתרבה גשקנו, ושוב אין אנו צריכים לחלום בבלי הנשק המעטים והעלובים אשר בהם גלחנו גיבורי צמח, מגיני דגניה, לוחמי סגרה ותגלברע; לראות כיצד מפקדי החטיבות אינם צריכים עוד להתחבט ולחקים יחידות ושירותים תוך כדי אימפרוביזציה ברובה, אך לעתים נואשת.

אכן, הנסיה סברכט בדה, בצער ובמכאובים, ובזכות מאמצים אליאנטיים של אלפי אלמונים — נדמד עד תומה.

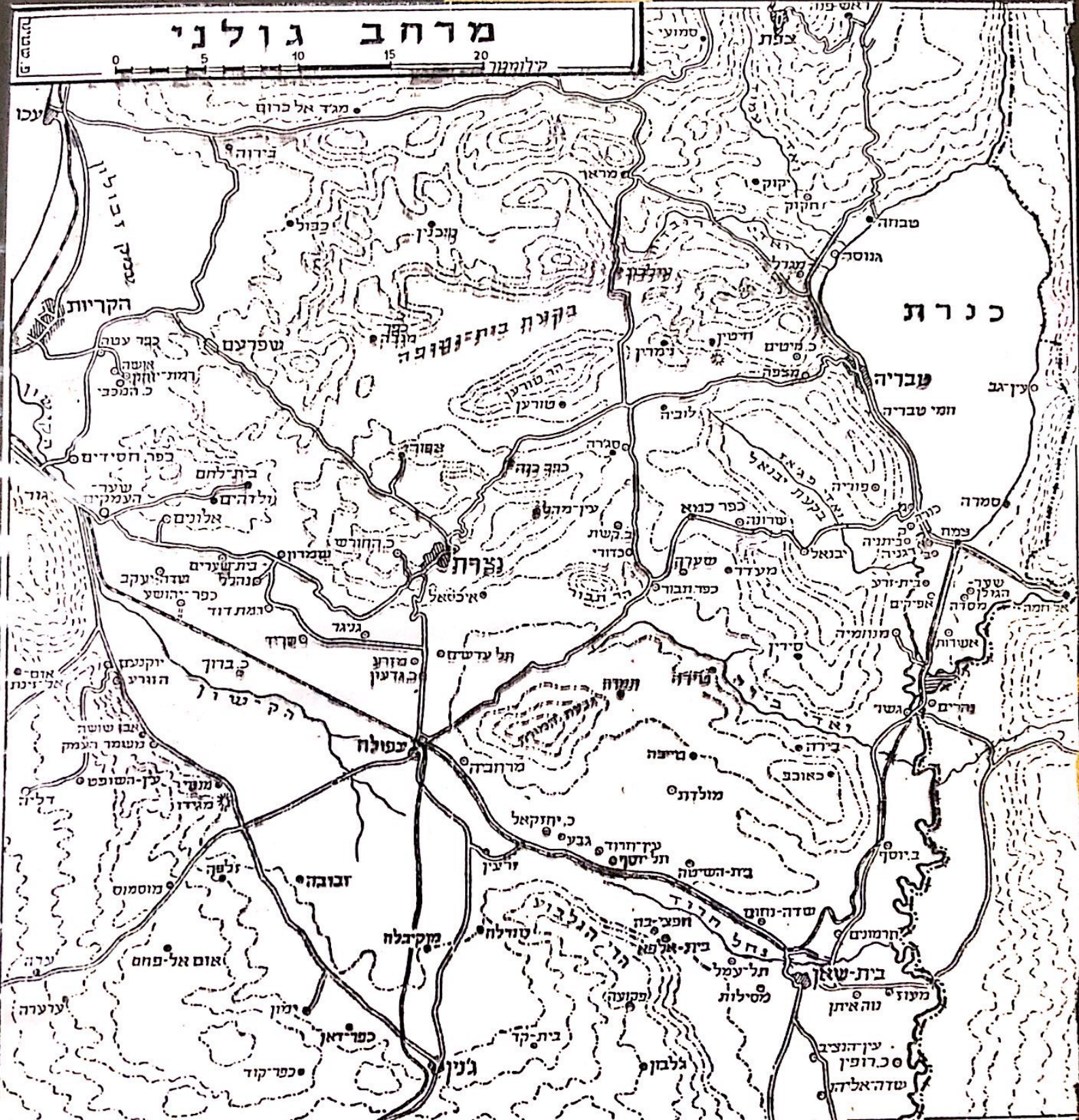
חטיבות צה"ל, הסדירות למדו ושינונו לעצמן את הלקח מפעולותיה של חטיבת גולני בשעות הפארתה, כשגלשה בתנועה צבאית למופת אל אילת; אך הן למדו גם את הלקח המר מהפעולותיה, שכוחי הספר לא העלימו, כל החיילים ידעים עתה, שכמה מפלות היו נמנעות אילו היה צבאנו מאומן יותר, היה מסודר יותר, ואילו היו שורותיו ונהליו מבוססים יותר, כפי שהגם עתה, אף כי גם היום עדיין אינם מושלמים כל צרכם; ובה — אף בה — תרמה חטיבת גולני את תרומתה הגדולה לגיבוש תורת הלחימה של צה"ל, הידוע כי המלחמה לא תתאר ללא רוח לחממה, ללא לוחמים הידועים למה הם נלחמים — אך הידועים, כמו כן, כי באם לא יפעלו בחוק מסגרת צבאית המרשתת על מיטב השכלולים של המדע בכללו ותורה המלחמה בפרט, ירבו הקרבנות וימעטו החישים. למד, תקודא, דפי גבורה אלה, ועמדת על כל משמעותן האזרחית של המסקנות הללו.

אך לא פחות מזה רבה חיתח תרומתה של חטיבת חטיבות גולני — בלימוד הלקח ובגיבוש תורת הארגון של כוחות המילואים לצה"ל, של היום, כל שגיאה, כל התלבטות, כל קוצר יד וכל אזלת יד, המבצבצים בדלים אלו בתיאור השלבים הראשונים של הקמת החטיבה. — הובאו בחשבון ושימשו למפקדי צה"ל, היום בסיס ונקודת מוצא

לארגון הפחדש של כוחות המילואים, חטיבות המילואים של צה"ל, היום היודעות, מצד אחד, כי מאחוריהן גב, יסובלוחם — ומכירות, מאידך גיסא, את המבנה הארגוני שלהן ואת יכולתן הסדירה להתגייס לצה"ל צבאי מושלם תוך שעות ספורות, כשהן נכונות לתזוזה מפקדה הארץ אל משנהו, ואלה הנבנים על חטיבות אלו ישאבו עידוד רב וקח חשוב, בקראם את הספר הזה, המוכיח כי הן לא נוחקו ממקורות הלוח העיקרי לעבר, וכי ניתנו להן, כתוספת, הכלים והארגון, הדרושים לשכלול כושר מלחמתן, היסוד הסטטוריאל של יחידות המילואים; חוק שירות הגשתן, המאפשר לאמן גם בעתות שלום; ומעל לכל — גוף של צבא יקבע סדיר על כל שירותיו, הנותן ללוחמיהן האזרחים את האפשרות להקדיש את מיטב מרצם בימי שלום לעבודת יצירת ומין — מבלי לפגוע עיי כך בלטרם הקדמי — כל אלה הנם הערובות לבסחן עתידנו.

מרחב גולני

קילומטר 0 5 10 15 20

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורבי-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, חמושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ונפתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אלוהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי פומו תש"ח הוו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשרות או חובשות קרבות. כבד במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני פוך היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לשפר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד. וממנה ספגה את ערפית, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערבים שיוקח בגושי התיישבות אלו צימו אותה תכונותיו של עובד האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות

למשימה, שורשיות ושקט..."

מסדרים בשנת 1948

הקרב על נבי יושע

הקרב בו חשתתף ונפל יוסף ז"ל

הקרב על נבי-יושע

מבוא - שלוש החקפות נערכו תוך חודש על נבי-יושע

לאור נחוני הרקע שחיארגו ועל מנת להתגבר על הבעיה שנוצרה מתפיסת נבי-יושע על ידי הכוחות הערביים - ביצעו כוחותינו שלוש החקפות לכיבוש נבי-יושע. בהתקפה השלישית נכבשה המצודה:

ב. ההתקפה הראשונה - 15 באפריל 1948

כוח משולב של הפלמ"ח יוצא לכיבוש המסורה לאור היום

ההתקפה הראשונה על מסורה נבי-יושע - נערכה ב-15 באפריל 1948 שעה שסמג"ד הגדוד השלישי של הפלמ"ח (גדוד ה"גליל"), משה קלמן, ישב בטבריה והמתין לפינוי הבריטים על מנת לכבוש את העיר ולהשתלט עליה. מספר משה קלמן: "ב-15 באפריל תוך כדי ישיבה בטבריה באה עלי כהלם הידיעה שכל המשטרות בכליל, פרט למסורה ראש-פינה, פונו ע"י הבריטים ונמסרו לערבים. על מנת לפרוץ את הדרך לישובי ההר נשלח כוח משולב של הטיבוה "עודד" ו"יפתח" לכבוש את מסורה נבי-יושע לאור היום".

הכוח נחל באש ואחרי קרב קצר נסוג ולו 5 הרוגים

הכוח עלה במעלה הכביש במכוניות משוריינות, אך נחל באש חזקה בשעה שהתקרב למסורה, ולאחר קרב קצר נסוג כשהוא משאיר מאחוריות מכונית שרופה ונושא עמו 5 חללים. הנסיון הראשון לכבוש את מסורה נבי-יושע נכשל.

משטרת נבי-יוטע שולטת שליטה מוחלטת על אצבע הגליל

משטרת נבי-יוטע מקנה שליטה מוחלטת על כביש הצפון, בציד משגב-עם -
מנרה - מלפיה, וכן בכביש המחבר את הכביש הראשי ממלפיה - מחלף עם
כביש הצפון, כולל הכביש עין-זוחים - רמות נפתלי, בעמק בניסת
כוח ערבי למטרה נשארו ישובי ההר, משגב-עם, מנרה, מלכיה ורמות
נפתלי מנותקים ללא מים וללא הספקה. ברור היה כי יש הכרח לכבוש
את המשטרה.

הכוח הערבי כגול העליון המזרחי מופקד מלוחמים מקומיים

ומתנדבים עירקים וסורים בפיקוד שישקלו

המפקד הערבי באיזור הגליל המזרחי, היה אדיב שישאקלי (מי שהיה
אח"כ ג'ודן טוריה), קצין סורי שהצטרף ל"צבא השחרור". לרשותו
עמדו הלוחמים המקומיים - פלשתינאים ומספר מאות של מתנדבים
עירקים וסורים.

הבחנות מענים זה הגליל העליון המזרחי. נקודות המפתח - וביניהן
נבחרות - נלמדת לערכים ומצור מנהל מוטל על צפת ועל מסקי הרכס

במחצית הראשונה של חודש אפריל 1948 הקדיכו הבריטים ופינו את
 מרבית הגליל העליון ומספר נקודות-מפתח במספרן לידי הערבים בלא
 שיהא סיפק בידינו להשתלט עליהן. כך עברו לידי הערבים משטרת
 נבי-יושע, מחנה הצבא במלפיה, ומשטרת חלהה. בצפת הגדילו הבריטים
 לעשות : לא זו בלבד, שמסרו לנו מערכת תגובת תגיגי את מבצר
 המשטרה על הר-כנען, את המצודה ואם המשטרה העיקרית, אלא, שמסרו
 לידיהם גם את ביה"מ "שלנה" - בית יהודי אשר הפריטים הפקיעוהו
 בראשית המאבקנות בטענה שרק כך יוכלו להבטיח חיייהם של תושבי הרובע
 היהודי זאת האפשרות המוסעת אלוהם. מעתה, היו נתונים במצור מוחלט :
 צפת העפרית, איזור הר-כנען, עין-זיתים וכן מסקי הרכס - מנרה,
 משגב-ים, הנהו נפחלי.

תכנית ה"הגנה" להשתלט ערב הקמת המדינה על שטח המיועד ע"פ

תכנית החלוקה

הקרבות על פשרת גבו-יוסף מאפיינים את האמץ הצבאי הכללי של כוחות ה"הגנה" - ערב הפינוי הבריטי וההכרזה על הקמת המדינה יהודית - לנסות להשתלט על שטח המיועד של המדינה ע"פ תכנית החלוקה. כבר ב - 10 למרץ 1948, פרסם המטה הכללי תכנית-אב אסטרטגית ואופרטיבית, היא תכנית ד', ששאימתה היתה: השתלטות על שטח של המדינה העברית והגנה על גבולותיה לקראת פלישת צבאות ערב. התכנית מביאה בחשבון, בדבר וודאי, את פלישת מדינות ערב ומטילה על החטיבות השונות את ההשתלטות על מרחביהן עם הפינוי הבריטי.

חברייטים מקדימים במפתיע את הפינוי ועל ההגנה מוטל לחפוס נקודות

מפתח רבות ככל האפשר

אך התברר, שבניגוד להכסחות החוזרות ונישנות של הבריטים, שהפינוי יחול בעת ובעונה אחת בכל הארץ, החל פינוי זה להתבצע מוקדם יותר, בהדרגה באיזורים שונים, דבר שהעלה אפשרויות וצורך לביצוע תכנית ד' לפני המועד הצפוי. יתר על כן הוא חייב להקדים ככל האפשר את הערבים בחפיסת עמדות-מפתח המחפנות ע"י הבריטים. בדור היה ש"שעה בין השמשות", שבין הסתלקות הבריטים לבין תופעת צבאות ערב הסדירים, לא תמשך זמן רב, וההזדמנויות הנפתחות לפנינו לא תחזורנה עוד. היה הכרח למלא את החלל שיווצר עם יציאת חרייטים את הארץ. היה הכרח לפגוש את הפלישה כשאנו מחזיקים בנקודות מפתח רבות ככל האפשר.

שתי עדויות על הסיבוח לכשלוץ

מפניך יורדה לתעלה והעלחה אור בפנסיה

"תור משורייץ התקדם לצבר המסורה, אך בגלל תעלה שאירעה לאחת המכונות (שירדה לתעלה, והעלחה אור בפנסיה) נתגלה הטור בהקדם לאויב ונפתחה עליו אש. עם הירייה הראשונה נהרגו ובפצעו אנשים מספר (5). ההסתערות נמשכה אך ללא הפתעה וללא סיוע ובכשלה. הכוח נסוג לאילת-השחר".

(ע"פ "תולדות מלחמת הקוממיות", מערכות, עמ' 134).

הדלת היחידה של האוטובוס לצד הבניין

"נשלח כוח משולב של חטיבת "עודד" ו"יפתח" לכבוש את משטרת נבי-יושע לאור היום. הנסיון נכשל. הכוח יצא באוטובוסים משוריינים של "אגד" ולא נהקל בכל מחסום בדרכו אל היעד. ניתנה הוראה ללוחמים לצאת, אך לרוע המזל, היחה הדלת היחידה של האוטובוס מופנית לצד הבניין. הבחורים הראשונים שיצאו נורו ע"י הערבים, שהתבצרו במסורה וכוונו את נשקם אל הפתחים. לא היחה ברירה אלא לסגת".

עיר הולדתו של יוסף ז"ל

תל אביב-יפו היא עיר במחוז תל אביב בישראל, במישור החוף הדרומי, המרכזית-מבין ערי גוש דן והשנייה בגודל אוכלוסייתה בישראל. העיר חברה בארגון פורום ה-15. תל אביב זכתה לכינוי "העיר העברית הראשונה" מכיוון שהייתה לכאורה המיזם היהודי הראשון לבניית עיר-באדץ ישראל בתקופת שיבת ציון המודרנית. היה זה מיזם חדשני של ציבור מאורגן, שחלקו אנשי היישוב הישן וחלקו אנשי היישוב החדש בשיתוף עם מוסד ציוני בראשית דרכו - קרן קיימת לישראל. מיזם, אשר החל ברעיון ותכנון המיזם, עבור בניית המסד והטפחות עצמם, וכלה בניהול העיר, שרובם המוחלט של תושביה יהודים.

יוסף ז"ל הצטרף להגנה

ארגון ההגנה היה הארגון הצבאי הגדול והמרכזי של היישוב היהודי בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי, והיווה למעשה את התשתית להקמת צה"ל עם הקמת המדינה. "ההגנה" הוקמה ביוני 1920 על ידי מפלגת אחדות העבודה, כחלק משינוי התפיסה הביטחונית של ראשי מוסדות היישוב. עד לאותה תקופה, התפיסה הביטחונית של היישוב בארץ ישראל דגלה בהגנה על יישובים בודדים, אך בעקבות מאורעות תל-חי השתנתה תפיסה זו, והיה צורך להקים ארגון שיוכל להגן על כל הארץ. על מנת לבצע את השינוי, פורק ארגון השומר, ובכינוס של "אחדות העבודה" בחוות כנרת הוחלט להקים את ארגון "ההגנה". המפלגה התקשתה לממן ולהפעיל ארגון בסדר גודל כזה, ולאחר כחצי שנה הועברה השליטה בארגון לידי ההסתדרות, שאיחדה לתוכו את חברי גדוד העבודה. "ההגנה" הוגדרה כארגון כלל-ארצי שמטרתו לספק הגנה כוללת ליישוב היהודי. היא החליטה כבר ביום הקמתה לפתוח את שורותיה לכל, ללא אפליה על רקע שיוך פוליטי, מעמדי, מגדרי או אחר.

שירותו של יוסף ז"ל כנוטר

משטרת היישובים העבריים הייתה כוח משטרה יהודי חוקי שפעל בחסות הבריטים בתקופת המנדט, והיה חלק ממערך הנוטרות בארץ ישראל.

זָכֹר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי הַגִּבּוֹרִים

בימי מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט נרצחו מאות יהודים חפים מפשע ברחבי הארץ. דבר זה היה הזרז להקמת משטרת היישובים העבריים שהוקמה בשנת 1936. כוח משטרת זה הוקם בחסות השלטון הבריטי, כגוף חוקי להגנת היישובים העבריים מפני התקפות הערבים, כחלק מכוחות השמירה. הבריטים נענו בכך לדרישת הסוכנות היהודית, לאפשר שימוש בנשק לגלי להגנת היישוב היהודי.

זָכֹר יִשְׂרָאֵל וְיִתֵּן דָּן

